

სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტო

დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს სხდომის

ოქმი N2-13

საბჭოს ჩატარების თარიღი: 23 / სექტემბერი / 2022 წელი

საბჭოს ჩატარების ადგილი: თბილისი, გულუას ქ. 6

2022 წლის 13 სექტემბერს დაცული ტერიტორიების სააგენტოში დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს 2022 წელს -რიგით მესამე (ჯამში რიგით მეცამეტე) სხდომა გაიმართა.

საბჭოს სხდომას ესწრებოდნენ საბჭოს წევრები:

1. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარე - დავით იოსებაშვილი;
2. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე - თომა დეკანოიძე;
3. სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს დაგეგმვისა და განვითარების სამსახურის უფროსი - ნატო სულთანაშვილი;
4. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ბიომრავალფეროვნებისა და სატყეო დეპარტამენტის ხელმძღვანელი - კარლო ამირგულაშვილი;
5. აშშ შინაგანი დეპარტამენტის საერთაშორისო ტექნიკური დახმარების პროგრამა - პაატა შანშიაშვილი
6. ბუნების დაცვის მსოფლიო ფონდის კავკასიის პროგრამა - მაკა ბიწაძე
7. ა/ო „მწვანე ალტერნატივა“ - ირაკლი მაჭარაშვილი
8. კონსულტანტი დაცული ტერიტორიების საკითხებში - მარიკა ქავთარიშვილი
9. კონსულტანტი დაცული ტერიტორიების საკითხებში - ეკატერინე კაკაბაძე

სხდომას ესწრებოდნენ მოწვეული სტუმრები:

10. საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაცია - ნოდარ ელიზბარაშვილი
11. საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია - ავთანდილ არაბული
12. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო - მერაბ მოსიძე
13. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო - ვაჟა ყოჩიაშვილი
14. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო - თეონა ქარჩავა
15. გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო - მარიამ მაჭარაშვილი
16. საზოგადოება ბუნების კონსერვაციისთვის საბუკო - მარიამ არჩუაძე
17. საზოგადოება ბუნების კონსერვაციისთვის საბუკო - ზურაბ გურგენიძე
18. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს თავმჯდომარის მოადგილე - ბესიკ კუსიდი

19. კავკასიის გარემოსდაცვითი ორგანიზაციების ქსელი CENN - რეზო გეთიაშვილი
20. მტირალას ეროვნული პარკის დირექტორი - გიორგი ქურიძე
21. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მდგრადი განვითარების სამსახურის უფროსი - ლია სალია

სხდომას არ ესწრებოდნენ საბჭოს წევრები:

1. არასამთავრობო ორგანიზაცია სახეობათა კონსერვაციის ცენტრი „NACRES“ - ის გამგეობის თავმჯდომარე, საბჭოს წევრი - ირაკლი შავგულიძე;
2. თბილისის ზოოლოგიური პარკის დირექტორი - ზურაბ გურიელიძე;
3. კავკასიის გარემოსდაცვითი ორგანიზაციების ქსელი CENN - ნანა ჯანაშია;
4. საზოგადოება ბუნების კონსერვაციისთვის საბუკო - ნათია ჯავახიშვილი;
5. კავკასიის რეგიონული გარემოს დაცვითი ცენტრი - REC Caucasus - სოფიკო ახოზაძე;
6. საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა - ნინო ჩხოზაძე;
7. კონსულტანტი დაცული ტერიტორიების საკითხებში, დაცული ტერიტორიების მეგობართა ასოციაციის ქსელის დირექტორი, საბჭოს წევრი - ანზორ გოგოთიძე;

შეხვედრას ფასილიტაციას უწევდა და საკონსულტაციო საბჭოს სხდომა გახსნა ქალბატონმა **ნატო სულთანაშვილმა**, იგი მიესალმა სტუმრებს, მადლობა გადაუხადა შეხვედრაზე დასწრებისთვის და სიტყვა გადასცა სააგენტოს თავმჯდომარეს - დავით იოსებაშვილს.

დავით იოსებაშვილმა მისასალმებელი სიტყვით მიმართა დამსწრე საზოგადოებას. მან აღნიშნა, რომ ძალზედ მნიშვნელოვანია დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს წევრების ჩართულობა რიგი საკითხების განხილვასა და საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისთვის. დიდი მადლობა გადაუხადა დამსწრე საზოგადოებას მათი ინტერესის გამოხატვისა და სამუშაო შეხვედრაში მონაწილეობისათვის.

შემდგომ სიტყვა გადაეცა **კარლო ამირგულაშვილს**, რომელიც ასევე მიესალმა დამსწრე საზოგადოებას და აღნიშნა, რომ ის მოხარულია, რომ განახლდა დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს შეხვედრები, სადაც წარმოდგენილი იქნება კონკრეტული საკითხები განხილვისა და მსჯელობის მიზნით.

ამის შემდეგ **ნატო სულთანაშვილმა** დამსწრე საზოგადოებას გააცნო დღის წესრიგი და ის ძირითადი საკითხები, რაც გახდა საკონსულტაციო საბჭოს სხდომის გამართვის მიზეზი:

- თემა 1: რაჭის რეგიონში ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნა და სამომავლო პერსპექტივები;
- თემა 2: შიდა ქართლის რეგიონში ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნა და სამომავლო პერსპექტივები;
- თემა 3: მტირალას ეროვნული პარკის დემარკაცია;

- თემა 4: პირიქითა ხევისურეთის ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტის დაარსების შესაძლებლობა.

დაცული ტერიტორიების საკონსულტაციო საბჭოს სხდომა დაიწყო დღის წესრიგის მიხედვით, პირველი საკითხის, რაჭის რეგიონში ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნისა და სამომავლო პერსპექტივების განხილვით. **ნატო სულთანაშვილმა** თავის მოხსენებაში გააკეთა პრეზენტაცია რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსების მნიშვნელობაზე, მიზნებსა და სამომავლო პერსპექტივებზე. მან ხაზი გაუსვა რაჭის დაცული ტერიტორიების ბუნებრივი და კულტურული ფასეულობების მნიშვნელობას, ასევე რეგიონში ბუნებრივი რესურსების სიუხვესა და მდგრადი მართვის საჭიროებას. მან აღნიშნა, რომ რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების შექმნა მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს აღნიშნული რეგიონის ბიომრავალფეროვნების დაცვას, შენარჩუნებასა და საჭიროების შემთხვევაში აღდგენას, ასევე ტრადიციების, ბუნებრივი და კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა-შენარჩუნებას, ბუნებრივი რესურსების მდგრად მართვას, რაჭის განვითარებასა და ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკურად გაძლიერებას. **ნატო სულთანაშვილმა** ასევე აღნიშნა, რომ უკვე მომზადებულია კანონპროექტი, რომელიც შეთანხმდა დაინტერესებულ მხარეებს შორის და გადაგზავნილია პარლამენტში. აქვე სიტყვა გადასცა **თომა დეკანოიძეს**, რათა მას განემარტა, თუ რა ეტაპზეა ამჟამად კანონპროექტის მიღების საკითხი.

თომა დეკანოიძემ დაადასტურა ინფორმაცია, რომ კანონპროექტი მოწონებულია მთავრობის მიერ და ამჟამად გადაგზავნილია პარლამენტში, ხოლო მომდევნო კვირიდან დაიწყება საკომიტეტო მოსმენები.

მოხსენების შემდგომ საკითხის შესახებ გაიმართა დისკუსია და კითხვა-პასუხის რეჟიმი.

საკონსულტაციო საბჭოს წევრმა - ირაკლი მაჭარაშვილმა აღნიშნა, რომ კლასიკური კონსერვაციული თვალსაზრისით კანონპროექტში ხარვეზებია. ის მიიჩნევს, რომ უპირველეს ყოვლისა, დაცული ტერიტორია უნდა იყოს ნაკლებად დანაწევრებული, დაგეგმარების მიხედვით საზღვრებში არ შედის მდინარეები და მათი სათავეები. იქიდან გამომდინარე, რომ აქვე არსებობს სამონადირეო მეურნეობა, ის მიიჩნევს, რომ გადასახედია სამონადირეო მეურნეობის ლიცენზიის პირობები, რათა ხელი არ შეეშალოს დაცული ტერიტორიების განვითარებას. **ირაკლი მაჭარაშვილის** აზრით, სულ მცირე დაგეგმილი ეროვნული პარკის კონტურის შუაგულში მოქცეული ტყით დაფარული ფართობი, რომელიც სამონადირეო მეურნეობის ლიცენზიაში შედის და დაახლოებით 7 000 ჰა-ს მოიცავს, ნაწილობრივ უნდა შევიდეს ეროვნული პარკის, ხოლო ნაწილი კი, რომელსაც ადგილობრივები გამოიყენებენ, მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორიის შემადგენლობაში. ირაკლი მაჭარაშვილმა აღნიშნა, რომ სამონადირეო მეურნეობის ლიცენზიის მფლობელი, ლიცენზიის პირობების თანახმად, ვალდებულია ხელი არ შეუშალოს დაცული ტერიტორიების განვითარებას. ეროვნული პარკის შუაგულში სამონადირეო მეურნეობის ნაწილის (დაახლოებით 7 ათასი ჰა) არსებობა, მაშინ როცა ამავე ლიცენზიით მოცულია კიდევ თითქმის 100 000 ჰექტარი, ერთის მხრივ

უმლის ხელს ეროვნული პარკის ფუნქციონირებას და მეორეს მხრივ, ვერანაირად ვერ დაამტკიცებს ლიცენზიის მფლობელი მენეჯმენტის გეგმის დამტკიცებისას, რომ სამონადირეო მეურნეობის ფუნქციონირებისთვის ეს იზოლირებული ნაწილი საჭიროა. მას მიაჩნია, რომ ტყეები და მდინარეები ყველა შემთხვევაში უნდა მიეკუთვნებოდეს ეროვნულ პარკს. ამასთანავე, რადგან საქართველოში არსებული ღირებული ტყეების მნიშვნელოვანი ნაწილი სწორედ რაჭაში გვხვდება (გლობალურად ზომიერ სარტყელში ხელუხლებელი ტყეები მხოლოდ დიდ კავკასიონზეა შემორჩენილი, მაგრამ არ არიან დაცული), გარდა წარმოდგენილი ეროვნული პარკისა, საჭიროა რაჭაში შეიქმნას დიდი ფართობზე მრავალმხრივი გამოყენების ტერიტორია, სადაც მკაცრად დაცული უბნების სახით შევლენ არსებული ზურმუხტის ქსელის საიტები. ეს შესაბამისობაშია საქართველოს ტყის კოდექსთანაც, რომელიც მოითხოვს ტყის ასეთი უბნებისთვის დაცული ტყეების კატეგორიის მინიჭებას.

თომა დეკანოიძემ უპასუხა, რომ ამ ეტაპზე შესაძლოა ვერ მოხერხდეს რაჭის რეგიონის სრულად დაფარვა, თუმცა ფიქრობს, რომ გონივრული და მნიშვნელოვანია რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსება და ქსელის გაფართოების ეტაპობრივი განხორციელება. რაჭის რეგიონში ეროვნული პარკის დაარსება პირველი წინ გადადგმული ნაბიჯი იქნება.

მაკა ბიწაძემ გამოხატა მოსაზრება ირაკლი მაჭარაშვილის მიერ მითითებულ $\approx 7,000$ ჰა ტყით დაფარული ტერიტორიის დაცვასთან დაკავშირებით. ეს კონკრეტული ტერიტორია, რომელიც ამჯერად სამონადირეო მეურნეობას ეკუთვნის, ნაჩვენები იქნა რუკაზე. მან აღნიშნა, რომ რაჭის ეროვნული პარკის შექმნის შემდგომ, გარკვეულ ეტაპზე, მნიშვნელოვანია რაჭის ეროვნული პარკის გაფართოების შესაძლებლობის საკითხის განხილვა, რომელმაც უნდა მოიცვას ტყის აღნიშნული მონაკვეთიც. მან ასევე მიუთითა, რომ ხსენებული ტყით დაფარული $\approx 7,000$ ჰა ტერიტორიის გარკვეული ნაწილი ($\approx 4,300$ ჰა) შედიოდა 2018 წელს შემუშავებულ რაჭის გეგმარებითი ეროვნული პარკის პირვანდელ საზღვრებში.

პაატა შანშიაშვილმა აღნიშნა, რომ წლების წინ მსოფლიო ბანკისა და გლობალური გარემოსდაცვითი ფონდის მიერ შემუშავდა პროექტი - ცენტრალურ კავკასიონზე დაცული ტერიტორიების განვითარების შესახებ, რომლის ფარგლებში მომზადდა დოკუმენტი რაჭა-ლეჩხუმსა და ზემო სვანეთში დაცული ტერიტორიების ქსელის დაარსებასთან დაკავშირებით, რომელიც სავსებით შესაძლებელია გამოყენებულ იქნას სახელმძღვანელოდ.

მისთვის გაუგებარია, რატომ ითქვა უარი რაჭის რეგიონის ფარგლებში უამრავ პოტენციურ ბუნების ძეგლზე, რომელიც იმსახურებს იყოს დაცული ტერიტორიების სისტემაში. როდესაც ვსაუბრობთ მრავალმხრივი გამოყენების მე-6 და დაცული ლანდშაფტის მე-5 კატეგორიებზე, კარგად უნდა გვახსოვდეს, რომ ეს ის კატეგორიებია, რომელშიც არ არის აუცილებელი ტერიტორიების გადატანა ერთი ინსტიტუციიდან მეორეში. ასევე, არ არის საჭირო სატყეოდან ამ ტერიტორიების გამოტანა. დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მართვაში ეს არის პარტნიორული მართვის კატეგორიები.

პაატა შანშიაშვილი ამბობს, რომ მათი მიზანია, ამ ქვეყანაში შეიქმნას დაცული ტერიტორიების ქსელი, რადგან, როდესაც სხვადასხვა კატეგორიის დაცული ტერიტორიები ფიზიკურად და იურიდიულად არის ერთმანეთთან დაკავშირებული, ფიზიკური დაკავშირების მთავარი სიკეთე არის ერთ-ერთი უდიდესი პრობლემა, რაც აქვს დღეს კონსერვაციას მსოფლიოში. ეს არის ეკოლოგიური კავშირების წყვეტა. ზემოაღნიშნული დოკუმენტი კი იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ რაჭის რეგიონში განვითარდეს დაცული ტერიტორიების ქსელი.

კარლო ამირგულაშვილმა დაამატა, რომ წარმოდგენილი კანონპროექტის მიღება არ ნიშნავს, რომ ამით სრულდება მუშაობა რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების ქსელის დაარსებაზე.

თომა დეკანოიძემ ასევე აღნიშნა, რომ სააგენტოს გეგმაში აქვს, დაცული ტერიტორიების ქსელის განვითარების მიზნით, კვლავ გააგრძელოს სამუშაოები რაჭის რეგიონში სხვადასხვა კატეგორიის დაცული ტერიტორიების დაარსებისთვის.

ნატო სულთანაშვილმა დამსწრე საზოგადოებას შეახსენა, რომ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ბაზაზე არსებობს „პოტენციური ბუნების ძეგლების სტატუსის განმსაზღვრელი კომისია“, რომლის შემადგენლობაშიც არიან სხვადასხვა არასამთავრობო და სამეცნიერო-კვლევითი ორგანიზაციები. ამ ეტაპზე კომისიის შემადგენლობის განახლება მიმდინარეობს. სამომავლოდ აღნიშნული კომისია ახალი შემადგენლობით შეიკრიბება და განიხილავს პოტენციური ბუნების ძეგლების ნუსხას, რომელიც ასევე მოიცავს რაჭის რეგიონში არსებული უნიკალური ბუნების წარმონაქმნებისთვის სტატუსის მინიჭების საკითხს.

დასკვნა:

მსჯელობის შემდგომ, საბჭოს წევრებმა მხარი დაუჭირეს მიმდინარე ეტაპზე წარმოდგენილ „რაჭის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“ კანონპროექტის არსებული სახით მიღებას. ასევე შეთანხმდნენ, რომ შემდგომში გაგრძელდება მუშაობა რაჭის რეგიონში დაცული ტერიტორიების გაფართოების მიზნით.

ამის შემდგომ **ნატო სულთანაშვილმა** საბჭოს წევრებს გააცნო დღის წესრიგის მიხედვით, მეორე საკითხი - შიდა ქართლის რეგიონში ახალი დაცული ტერიტორიების შექმნა და სამომავლო პერსპექტივები. მან ისაუბრა ტანასა და თეძამის დაცული ტერიტორიების შექმნის მიზნებზე. ასევე აღნიშნა, რომ შიდა ქართლში დაცული ტერიტორიების დაარსება ემსახურება ბიოლოგიური და კულტურული მრავალფეროვნებით გამორჩეული ტანასა და თეძამის ხეობების დაცვას, მათ შენარჩუნებასა და აღდგენას, ასევე ბუნებრივი რესურსების მდგრადი მართვის ხელშეწყობას. აღსანიშნავია, რომ შიდა ქართლში ახალი დაცული ტერიტორიის შექმნა ხელს შეუწყობს კეთილშობილი ირმის პოპულაციის კონსერვაციას.

სამომავლოდ, შიდა ქართლის რეგიონში დაცული ტერიტორიების დაარსება და ბუნებრივი რესურსის რაციონალური სარგებლობა ხელს შეუწყობს საზოგადოებაში გარემოსდაცვითი განათლებასა და ცნობიერების გაზრდას, მეცნიერული კვლევა-ძიებისთვის ხელსაყრელი

პირობების შექმნას, ეკოტურიზმის განვითარებას, ადგილობრივი მოსახლეობის დასაქმებას, რეგიონის განვითარებას და ეკონომიკური სარგებლის მიღებას.

პრეზენტაციის შემდეგ საკონსულტაციო საბჭოს წევრებმა იმსჯელეს კანონპროექტზე: „ტანასა და თეძამის დაცული ტერიტორიების შექმნისა და მართვის შესახებ“ საქართველოს კანონპროექტზე. გამოითქვა მოსაზრება, რომ სამომავლოდ ეს დაცული ტერიტორიები გაფართოვდეს ალგეთის ეროვნული პარკის მიმართულებით.

დასკვნა:

საბჭოს წევრების მიერ მოწონებულ იქნა ინიციატივა შიდა ქართლში დაცული ტერიტორიების შექმნის შესახებ და მხარი დაუჭირეს კანონპროექტის არსებული სახით მიღებას.

ნატო სულთანოვილიმა საბჭოს წევრებს გააცნო დღის წესრიგის მიხედვით მესამე საკითხი - მტირალას ეროვნული პარკის დემარკაცია და მან სიტყვა გადასცა **ლია სალიას** - დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მდგრადი განვითარების სამმართველოს უფროსს.

ლია სალიამ გააკეთა მოხსენება პრეზენტაციის სახით და მიმართა დამსწრე საზოგადოებას. მტირალას ეროვნული პარკი 2006 წელს დაარსდა, 2010 წელს კი მტირალას ეროვნული პარკის პირველი დემარკაცია ჩატარდა, რომელიც ძველი მეთოდით, ხელის GPS-ის გამოყენებით და ძველი ტყეთმოწყობის გეგმების საფუძველზე განხორციელდა, რაც აღარ შეესაბამება დღეს არსებულ სტანდარტებსა და მეთოდებს. მან აღნიშნა, რომ დაგროვდა პრობლემური საკითხები ადგილობრივ მოსახლეობასა და ეროვნული პარკის საზღვარს შორის მიწის ნაკვეთების გადაფარვასთან დაკავშირებით, რაც საკმაოდ კონფლიქტურ სიტუაციებს ქმნის ადგილობრივ მოსახლეობასთან. **ლია სალია** აღნიშნავს, რომ აღნიშნულთან დაკავშირებით, 2010 წლიდან დღემდე არაერთი წერილი მიიღო სააგენტომ ადგილობრივი მუნიციპალიტეტებიდან. მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციას დაევალა სიტუაციის ადგილზე გადამოწმება და სააგენტოში დაზუსტებული ინფორმაციის წარმოდგენა. ადმინისტრაციამ დაადასტურა ადგილზე არსებული ფაქტი კონფლიქტური სიტუაციისა და საზღვრის დაზუსტების საჭიროებასთან დაკავშირებით. აღნიშნულიდან გამომდინარე, 2022 წელს სააგენტომ დაგეგმა და განახორციელა მტირალას ეროვნული პარკის ხელახალი დემარკაცია. სადემარკაციო სამუშაოები განახორციელა ტენდერში გამარჯვებულმა კომპანიამ „იდეა დიზაინ გრუპმა“. სადემარკაციო სამუშაოები განხორციელდა მაღალი სიზუსტის „ლეიკის“ წარმოების „ქორსის“ სისტემაში ჩართული GPS-ით. ყველგან, სადაც კი ფეხით მისვლა შესაძლებელი იყო, ტერიტორია აიზომა აღნიშნული GPS-ის საშუალებით, ხოლო იმ ადგილებში, სადაც ფეხით მისვლა ვერ ხერხდებოდა, გამოიყენეს 5 მ-ის სიზუსტის ლიდარული გადაღების რელიეფი.

გადაფარვებში ძირითადად მოექცა: მოსახლეობის ხეხილის ბაღები, მუნიციპალიტეტის წყალმომარაგებაში არსებული ინფრასტრუქტურა, დროებითი შენობა-ნაგებობები და ა.შ.

მტირალას ეროვნული პარკის ხელახალი დემარკაციით დაზუსტებულ საზღვრებსა და არსებულ საზღვრებს შორის სხვაობამ 118 ჰექტარი შეადგინა.

ეკატერინე კაკაბაძემ დასვა შეკითხვა - მტირალას ეროვნული პარკის მენეჯმენტის გეგმის მომზადების პროცესში, ადგილობრივი მოსახლეობისგან მიღებული ინფორმაციით, წლების წინ სარგებლობაში ჰქონდათ ყოროლის მთა და არის თუ არა შესაძლებლობა, რომ ეს ისევ გამხდარიყო დავის საგანი?

ამ საკითხთან დაკავშირებით, მტირალას ეროვნული პარკის დირექტორმა **გიორგი ქურიძემ** უპასუხა, რომ აღნიშნული ტერიტორიები არ არის დარეგისტრირებული ნაკვეთები. ასევე, აღსანიშნავია, რომ დემარკაციის პროცესში ვერ მოიძიეს საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. მოცემულ მომენტში აღნიშნული ტერიტორიები არის გატყევებული, შესაბამისად, ამ ნაკვეთების ამოჭრა ეროვნული პარკის საზღვრებიდან და მათი კერძო საკუთრებაში გადაცემა, აზრს მოკლებულია, რადგან ეს ტერიტორიები ოდითგანვე წარმოადგენდა სახელმწიფო ტყის ფონდის საკუთრებას, რომელიც შემდგომ გადმოვიდა მტირალას ეროვნული პარკის ადმინისტრაციის დაქვემდებარებაში.

დასკვნა:

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით საბჭოს წევრების მიერ შენიშვნები არ გამოთქმულა. აღინიშნა, რომ ეროვნული პარკის საზღვრის დაზუსტება მნიშვნელოვანია ეროვნულ პარკსა და ადგილობრივ მოსახლეობას შორის კონფლიქტური სიტუაციების აღმოფხვრისა და ტერიტორიის მართვის ეფექტიანობის გასაძლიერებლად.

ნატო სულთანშივილმა საბჭოს წევრებს გააცნო დღის წესრიგის მიხედვით მეოთხე საკითხი - პირიქითა ხევსურეთის ისტორიულ - კულტურული ლანდშაფტის დაარსების შესაძლებლობა და სიტყვა გადასცა **ნოდარ ელიზბარაშვილს** - საქართველოს მთავრობის ადმინისტრაციის მთიანი რეგიონების სტრატეგიული განვითარების საკოორდინაციო საბჭოს ექსპერტს.

ნოდარ ელიზბარაშვილმა წარადგინა პირიქითა ხევსურეთის ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტის დაარსების შესაძლებლობის საკითხი, ასევე დამსწრე საზოგადოებას გააცნო თანამომხსენებელი - **ავთანდილ არაბული** - საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის მთიანეთის კომპლექსური შესწავლის კომისიის თავმჯდომარე. მან გამოთქვა მოსაზრება, რომ გამოიყოს და ცალკე ერთეულად შეიქმნას პირიქითა ხევსურეთის დაცული ლანდშაფტი.

ავთანდილ არაბულმა ასევე ისაუბრა რეგიონში დაცული ლანდშაფტის დაარსების მნიშვნელობაზე, როგორც რეგიონული, ასევე ტრანს-სასაზღვრო და კონსერვაციული თვალსაზრისით. მან აღნიშნა, რომ უკვე დაწყებულია მოლაპარაკება ფინანსთა

სამინისტროსთან, დაცული ლანდშაფტის ადმინისტრაციის შექმნისათვის საჭირო ხარჯების გამოყოფასთან დაკავშირებით.

ნოდარ ელიზბარაშვილის თქმით, მათი მხრიდან მომზადებულია შესაბამისი კანონპროექტი, რომლის ფარგლებშიც კულტურის სამინისტროსთან ერთად გეგმავენ, აღნიშნული დაცული ლანდშაფტისთვის UNESCO-ს ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტების სიაში ნომინირებასთან დაკავშირებით მუშაობას.

ნატო სულთანაშვილმა აღნიშნა, რომ სააგენტოს უკვე აქვს გამოცდილება UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის ნომინირებასთან დაკავშირებით. მრავალწლიანი მუშაობის შედეგად 2021 წელს ოთხ დაცულ ტერიტორიას მიენიჭა UNESCO-ს მსოფლიო ბუნებრივი მემკვიდრეობის სტატუსი. საერთაშორისო გამოცდილებით UNESCO-ს სტატუსის მინიჭებისას, შესაბამისი კომისიის მიერ დოსიეს განხილვისას, უპირატესობა ენიჭება იმ საიტს, რომელსაც უკვე მინიჭებული აქვს დაცული ტერიტორიის სტატუსი IUCN კატეგორიების შესაბამისად. **ნატო სულთანაშვილი** მიიჩნევს, რომ სასურველია აღნიშნული გამოცდილების გამოყენება.

პაატა შანშიაშვილმა აღნიშნა, რომ არსებობს მსოფლიო პრაქტიკა გლობალური და რეგიონალური სტატუსის მინიჭებასთან დაკავშირებით. საუკეთესო მაგალითის მიხედვით, ეროვნული წინ უსწრებს გლობალურ აღიარებას. მისი აზრით უმჯობესია ეროვნულ დონეზე დაარსდეს დაცული ლანდშაფტი ეროვნული კანონმდებლობით. რაც შეეხება ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტის რეჟიმს, ეს არის ერთ-ერთი ნომინაცია მსოფლიო მემკვიდრეობისთვის. შესაბამისად, თვლის, რომ დაცული ლანდშაფტის სტატუსის მინიჭების შემდეგ უკვე შესაძლებელია დაიწყოს მსჯელობა მისთვის დამატებითი სტატუსის, ამ შემთხვევაში კი UNESCO-ს ისტორიულ-კულტურული ლანდშაფტის, მინიჭებასთან დაკავშირებით.

კარლო ამირგულაშვილმა მადლობა გადაუხადა მოხსენებისთვის და უპასუხა, რომ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო მუშაობს ორ საკითხზე, რომელიც სამართლებრივად და ორგანიზაციულად არ არის ერთმანეთთან კავშირში, თუმცა, ირიბად ერთმანეთთან კვეთაშია. ერთ-ერთი არის ბატონ **ნოდარ ელიზბარაშვილის** მიერ წარმოდგენილი ინიციატივა კულტურული ლანდშაფტის სტატუსის მინიჭებასთან დაკავშირებით, რომელსაც სამინისტრო მიესალმება და მხარს უჭერს, ვინაიდან ეს არის მისასალმებელი პროცესი, რამაც კულტურულ-ისტორიული თვალსაზრისით აღნიშნულ მუნიციპალიტეტს უნდა მოუტანოს საერთაშორისო აღიარება.

ასევე აღნიშნავს, რომ სამინისტროს მიერ უკვე მომზადებულია კანონპროექტი არაგვის დაცული ლანდშაფტის დაარსებასთან დაკავშირებით, რომელიც მოიცავს როგორც პირიქითა ხევისურეთს, ასევე იმ ტერიტორიებს, რაზეც თავის მოხსენებაში ბატონმა **ნოდარ ელიზბარაშვილმა** ისაუბრა.

კარლო ამირგულაშვილმა აღნიშნა, რომ ორი წარმატებული პროექტი განხორციელდა UNESCO-სთან გასული 3 წლის განმავლობაში, როგორც დოკუმენტაციის მომზადების, ისე აღიარებასთან დაკავშირებით. UNESCO-ს მიერ აღიარებულია კოლხეთის ქარბტენიანი ტერიტორიები მსოფლიო მემკვიდრეობის ბუნების უბნად და წელს აღიარა 2 ბიოსფერული რეზერვატივი.

ნოდარ ელიზბარაშვილმა აღნიშნა, რომ საკონსულტაციო საბჭოზე მსჯელობის შედეგად უფრო ნათელი გახდა მისთვის მთელი რიგი საკითხები და შესაბამისად ეთანხმება ამ მიდგომას.

ასევე **ავთანდილ არაბულმა** აღნიშნა, რომ მნიშვნელოვანია პირიქითა ხევისურეთის დაცული ლანდშაფტი იყოს ცალკე ერთეულის სახით.

ნოდარ ელიზბარაშვილი დაეთანხმა **ავთანდილ არაბულს** და აღნიშნა, რომ დამატებითი დაფინანსების კუთხით შეთანხმება მიაღწიეს ფინანსთა სამინისტროსთან.

კარლო ამირგულაშვილმა უპასუხა, რომ შესაძლებელია არაგვის დაცული ლანდშაფტის გაფართოების კანონპროექტში პირიქითა ხევისურეთი გამოიყოს ცალკე უბნად, ასევე შეიცვალოს სახელწოდება და დაერქვას „ფშავ-ხევისურეთის დაცული ლანდშაფტი“ ან „არაგვისა და პირიქითა ხევისურეთის დაცული ლანდშაფტი“, რასაც დაეთანხმა ბატონი **ნოდარ ელიზბარაშვილი**.

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით საბჭოს წევრები მიესალმებიან დუშეთის მუნიციპალიტეტის ფარგლებში დაცული ლანდშაფტის გაფართოებას. შეთანხმდნენ არაგვის დაცული ლანდშაფტის კანონპროექტში პირიქითა ხევისურეთის ცალკე უბნად გამოყოფას და აღნიშნა, რომ დამატებით გაიმართოს მსჯელობა დაცული ლანდშაფტის სახელწოდებასთან დაკავშირებით. ამ ეტაპზე მისაღებია სახელწოდება: - „**არაგვისა და პირიქითა ხევისურეთის დაცული ლანდშაფტი**“. ვინაიდან არ გამოვა „ფშავ-ხევისურეთის დაცული ლანდშაფტი“, რადგანაც ის გუდამაყარსაც მოიცავს.

ბატონმა **ნოდარ ელიზბარაშვილმა** აღნიშნა, რომ გააგმელებენ მუშაობას ზემოაღნიშნულ საკითხზე და წარმოადგენენ განახლებულ წინადადებას.

დასკვნა:

ნატო სულთანაშვილმა შეაჯამა განხილული საკითხი და აღნიშნა, რომ საბჭოს წევრების მსჯელობიდან გამომდინარე, შეთანხმდნენ, რომ პირიქითა ხევისურეთი განიხილოს კვლავ არაგვის დაცული ლანდშაფტის შემადგელობაში, რათა არ შეფერხდეს აღნიშნული კანონპროექტის მიღების პროცესი. რაც შეეხება სახელწოდებას და პირიქითა ხევისურეთის ტერიტორიის ცალკე უბნად გამოყოფას, ამასთან დაკავშირებით ბატონი **ნოდარ ელიზბარაშვილი** მოგვიანებით წარმოადგენს შემუშავებულ განახლებულ წინადადებას, რაზეც გაგრძელდება მსჯელობა.

საბჭოს სხდომის დასასრულს, სააგენტოს თავმჯდომარემ (ამავდროულად საბჭოს თავმჯდომარემ) - **დავით იოსებაშვილმა** შეაჯამა საბჭოს სხდომა. მან აღნიშნა, რომ საბჭოს წევრების მხრიდან წარმოდგენილი მოსაზრებები მნიშვნელოვანია, ვინაიდან დღევანდელ საბჭოს სხდომაზე განიხილეს მნიშვნელოვანი საკითხები. მოხარულია, რომ საბჭოს წევრების მხრიდან არის სრული მზაობა თანამშრომლობისთვის, რასაც დაცული ტერიტორიების სააგენტო აფასებს და იმედს იტოვებს, რომ მომავალშიც ასე გაგრძელდება.

ნატო სულთანაშვილმა ასევე მადლობა გადაუხადა დამსწრე საზოგადოებას და შეაჯამა საბჭოს სხდომა. მან აღნიშნა, რომ დღევანდელი (23.09.2022) საბჭოს სხდომის შესახებ მომზადდება ოქმი, რომელიც გაეგზავნებათ მონაწილეებს. ასევე, საბჭოს წევრების მოსაზრებების გათვალისწინებით, დაიწყება სამუშაოები სხდომაზე განხილულ საკითხებთან დაკავშირებით.